

Projekt Arheološka topografija otoka Raba - rezultati terenskog pregleda na području grada Raba u 2014. godini i izložba Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara

Lipovac Vrkljan, Goranka; Konestra, Ana

Source / Izvornik: **Annales Instituti Archaeologici, 2015, XI, 128 - 132**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:291:100590>

Rights / Prava: [Attribution 3.0 Unported](#)/[Imenovanje 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

Annales

Instituti

Archaeologici

XI - 2015

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Ivana Ožanić Roguljić
Asja Tonc

Tehničke urednice/Technical editors

Ivana Ožanić Roguljić
Asja Tonc

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Una Krizmanić Ožegović

Lektura/Language editor

Ivana Majer (hrvatski jezik/Croatian)
Una Krizmanić Ožegović (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Ivana Ožanić Roguljić
Asja Tonc

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institut of archaeology, Zagreb 2015.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Sotin i Opatovac, probna arheološka istraživanja višeslojnih nalazišta 2014. godine
- 14** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Sotin, arheološka istraživanja stariježeleznodobnog groblja u Podunavlju 2014. godine
- 18** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2014. godine
- 23** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marina Sečkar
- Beli Manastir – Širine, zaštitna istraživanja prapovijesnog i srednjovjekovnog nalazišta AN 2A na dionici autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj 2014. godine
- 28** **Siniša Krznar**
- Arheološko istraživanje lokaliteta AN 8 Donji Miholjac – Goračka
- 33** **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2014. godine
- 38** **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica – Sjenjak 2014. godine
- 43** **Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2014. godini
- 46** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
- Dolina, istraživanje kasnobrončanodobnog groblja pod tumulima 2014. godine
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
- Arheološki ostaci triju naselja na Sušinama u Virju
- 54** **Siniša Krznar**
- Nova sezona istraživanja lokaliteta Torčec – Cirkvišće

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Sotin and Opatovac, trial research of multilayered sites in 2014*
- 14** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
- Sotin, archaeological research of an Early Iron Age cemetery in Danube region, 2014*
- 18** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
- Research results from Batina – Sredno site in 2014*
- 23** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marina Sečkar
- Beli Manastir – Širine, rescue excavations of the prehistoric and medieval site AN 2A on the A5 highway, Beli Manastir-Osijek-Svilaj section in 2014*
- 28** **Siniša Krznar**
- Archaeological research of AN 8 - Donji Miholjac – Goračka site*
- 33** **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2014*
- 38** **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica - Sjenjak 2014*
- 43** **Marko Dizdar**
- Research results from the La Tène cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2014*
- 46** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
- Dolina, research of the Late Bronze Age tumulus cemetery in 2014*
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
- Archaeological remains of three settlements on Sušine in Virje*
- 54** **Siniša Krznar**
- New season of research at the Torčec-Cirkvišće site*

- 59** **Snježana Karavanić
Andreja Kudelić
Tena Karavidović**
- Rezultati arheološkog iskopavanja lokaliteta Kalnik – Igrišće 2014. godine
- Results of archaeological excavation from Kalnik – Igrišće site in 2014*
- 63** **Tatjana Tkalčec**
- Novi pogledi na stara obrambena zdanja: burg Vrbovec u Klenovcu Humskom, arheološka istraživanja 2014. godine
- New perspectives on ancient fortifications: Vrbovec Castle in Klenovec Humski, archaeological investigations in 2014*
- 74** **Goranka Lipovac Vrkljan
Ana Konestra**
- Sustavna istraživanja lokaliteta Crikvenica – Ad turre: obrada nalaza 2014. godine i izložba 845°C Ad turre (Muzej grada Crikvenice)
- Systematic research of Crikvenica – Ad turre site: analysis of finds in 2014 and the 845°C Ad Turre exhibition (Museum of Crikvenica)*
- 77** **Goranka Lipovac Vrkljan
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra**
- Istraživanje regionalne antičke keramičarske proizvodnje i organizacija III. međunarodnoga arheološkog kolokvija Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica 2014. (Hrvatska zaklada za znanost, projekt RED)
- Research in ancient regional pottery production and organization of the Third International Archaeological Colloquium “Roman pottery and glass manufactures. Production and trade in the Adriatic region”, Crikvenica 2014 (HRZZ Croatian Science Foundation, Project RED)*
- 80** **Goranka Lipovac Vrkljan
Branko Mušić
Bartul Šiljeg
Ana Konestra**
- Geofizička istraživanja antičkih struktura u uvali Mahučina na otoku Rabu (općina Lopar) 2014. godine (projekt RED, Hrvatska zaklada za znanost)
- Geophysical survey of ancient structures in Mahučina Bay on the Island of Rab (Lopar municipality), 2014 (HRZZ, Croatian Science Foundation, Project RED)*
- 83** **Asja Tonc
Ivan Radman-Livaja
Anja Bertol**
- Rezultati probnih iskopavanja na gradini Svete Trojice 2014. godine
- Results of trial excavations at Sveta Trojica hillfort in 2014*
- 87** **Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić**
- Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2014. godine
- Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay at the Island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2014*

Terenski pregledi

93 **Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg**

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac

98 **Zorko Marković
Katarina Botić
Danimirka Podunavac
Jasna Jurković**

Rezultati terenskog pregleda općine Koška 2014. godine

104 **Andreja Kudelić
Filomena Sirovica
Ina Miloglav**

Prikaz rezultata prve faze sustavnoga terenskog pregleda gornje Podravine

109 **Tatjana Tkalčec
Daria Ložnjak Dizdar**

Terenski pregled predjela desne obale srednjeg toka rijeke Glogovnice (Repinec, Festinec, Pokasin, Špiranec)

116 **Tatjana Tkalčec**

Terenski pregled okolice grada Vrbovca tijekom 2014. godine, Zagrebačka županija

128 **Goranka Lipovac Vrkljan
Ana Konestra**

Projekt Arheološka topografija otoka Raba – rezultati terenskog pregleda na području grada Raba u 2014. godini i izložba Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara

Zračna arheologija

135 **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

Zračna arheologija u istočnoj Slavoniji 2014. godine

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

141-148

Field Surveys

93 **Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg**

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities

98 **Zorko Marković
Katarina Botić
Danimirka Podunavac
Jasna Jurković**

Results of a field survey of Koška municipality in 2014

104 **Andreja Kudelić
Filomena Sirovica
Ina Miloglav**

Presentation of results of the first stage of systematic field survey of Upper Podravina (Drava valley)

109 **Tatjana Tkalčec
Daria Ložnjak Dizdar**

Field survey of the right bank of Glogovnica's midstream (Repinec, Festinec, Pokasin, Špiranec)

116 **Tatjana Tkalčec**

Field survey of the area surrounding Vrbovec, Zagrebačka County, 2014

128 **Goranka Lipovac Vrkljan
Ana Konestra**

Project Archaeological topography of the Island of Rab – results of field survey in the City of Rab area in 2014 and exhibition Archaeological topography: a journey through the history of Lopar

Aerial archaeology

135 **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

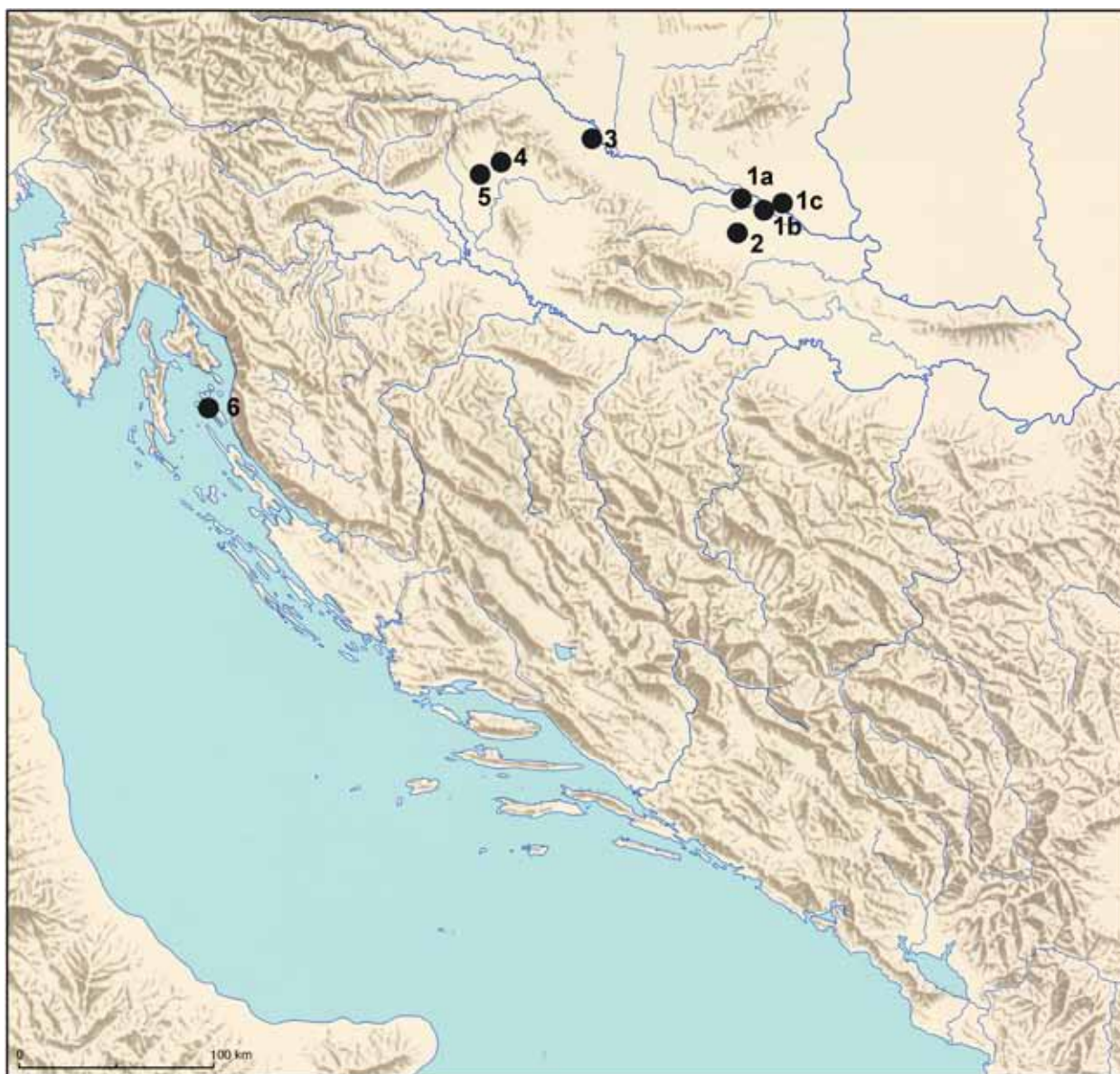
Aerial archaeology in eastern Slavonia in 2014

Additional scientific activity of the Institute

141-148

Terenski pregledi

Field Surveys

1. Općine Belišće (1a), Marijanci (1b) i Donji Miholjac (1c)
2. Općina Koška
3. Gornja Podravina – Hlebine
4. Dolina Glogovnice
5. Vrbovec
6. Rab

Projekt Arheološka topografija otoka Raba – rezultati terenskog pregleda na području grada Raba u 2014. godini i izložba Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara

Project Archaeological topography of the Island of Rab – results of field survey in the City of Rab area in 2014 and exhibition Archaeological topography: a journey through the history of Lopar

Goranka Lipovac Vrkljan
Ana Konestra

Primljeno/Received: 23.03.2015.
Prihvaćeno/Accepted: 17.08.2015.

Tijekom druge kampanje projekta Arheološka topografija otoka Raba, provedene 2014. godine, reambulirano je više lokaliteta i pozicija na području grada Raba. Među novoevidentiranim lokalitetima posebno se ističu oni za koje možemo pretpostaviti ruralno-gospodarski karakter te antičkolikasnoantičku dataciju, a smještaju se kako uz obalu na području Barbata, tako i u unutrašnjosti otoka, unutar Mundanijskog polja.

Rezultati prve kampanje projekta predstavljeni su u travnju 2014. godine u Loparu kroz izložbu Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara.

Gljučne riječi: otok Rab, krajobrazna arheologija, GIS, ruralno-gospodarski objekti
Keywords: Island of Rab, landscape archaeology, GIS, rural-economic facilities

Nastavak istraživanja u sklopu projekta *Arheološka topografija otoka Raba* kojeg su u suradnji 2013. godine pokrenuli Institut za arheologiju i Konzervatorski odjel Ministarstva kulture RH u Rijeci, godine 2014. obuhvatio je terenski pregled više lokacija koje se nalaze na području grada Raba (otok Rab).¹ Cilj kampanje, kao i cjelokupnog projekta, bio je definiranje i kartiranje arheoloških lokaliteta prisutnih na otoku Rabu u GIS sustav, što je 2013. provedeno na području općine Lopar (Lipovac Vrkljan et al. 2014).

Istraživanja, koja su trajala od 6. do 11. listopada 2014. godine, provodila su se prema planu pregleda lokaliteta koji su

poznati iz literature ili prema informacijama dobivenima u razgovoru s kazivačima.² Reambulacijom su obuhvaćeni lokaliteti koji se smještaju na područja MO Gornja i Donja Supetarska Draga, MO Mundanije, MO Banjol, MO Barbat i dijelom MO Palit i Kampur, a pregledane su i određene pozicije unutar same gradske jezgre.

Metodologija istraživanja i obrade podataka

Za prikupljanje geolokacijskih podataka na terenu korišten je GPS uređaj *Garmin Oregon 300*, te su tako dobiveni podaci uvezeni u GIS sustav gdje su im priključeni podaci prikupljeni putem posebno osmišljenih formula koji su na terenu popunjavani za svaki lokalitet, poziciju i strukturu. GIS sustav koji je razrađen i djelom implementiran tijekom 2013. godine

1 Projekt se provodi uz financijsku pomoć Ministarstva kulture RH, a istraživanja 2014. godine potpomognuta su sredstvima Grada Raba. U terenskim su istraživanjima sudjelovale, uz voditeljicu Anu Konestru, mag. arh., i zamjenicu voditeljice dr. sc. Goranku Lipovac Vrkljan, i dr. sc. Saša Potočnjak (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci), Tonka Kavran, mag. pov. umj., Paula Androić, mag. arh., Anita Ivanković, dipl. arh., te studentica arheologije Rafaela Pečarina (Sveučilište u Zadru). U projektu je od strane Instituta za arheologiju sudjelovao i dr. sc. Bartul Šiljeg, a od strane Konzervatorskog odjela Mia Rizner, dipl. arh. Nera Segvić, dipl. arh., unijela je podatke u GIS sustav, na čijem je proširenju radio Grga Frangeš iz tvrtke Mjesto pod suncem d. o. o. Tvrtka Geoarheo d. o. o. provela je zračna snimanja izabranih lokacija uz pomoć kvadkoptera.

2 Osim suradnicama S. Potočnjak, M. Rizner, T. Kavran i A. Ivanković koje su bile ključne u lociranju pojedinih lokaliteta ali i u spajanju s drugim kazivačima, zahvaljujemo i g. Ž. Peranu, T. Kliškoviću i M. Barčiću. Naše zahvale idu i ravnateljici te djelatnicima Pučkog otvorenog učilišta Rab, samostanu sv. Bernardina u Kampur, župi sv. Petra apostola u Supetarskoj Dragi. Na ustupljenim kartografskim podlogama zahvaljujemo DGU – ispostavi Rab, Javnoj ustanovi Zavod za prostorno uređenje PGŽ te Gradu Rabu.

Broj LOK.	TOPONIM/NAZIV	OKVIRNA DATACIJA
36	POLAČINE (PALIT)	?
45	SVETI LOVRE (BANJOL)	Rano kršćanstvo/srednji vijek
52	SVETI DANIJELO - CRKVINA	Srednji vijek
69	SV. ANASTAZIJE	Srednji vijek
70	SV. ANASTAZIJE - ZA MARKOVIĆEM	Antika/kasna antika
71	SV. PETAR - ISTOČNO OD CRKVE - Supetarska draga	Antika/kasna antika
72	SV. PETAR - JUŽNO OD CRKVE - Supetarska draga	?
73	SV. BARBAT - Barbat	Srednji vijek
74	MIRINE - Barbat	Antika/kasna antika
75	SV. MARKO - Banjol	Kasna antika/srednji vijek
76	VALMARTINA - Barbat	Antika/kasna antika
77	PUDARICA - UKOPI	Antika/kasna antika

Tab. 1 Sažeti prikaz kronoloških odrednica reambuliranih lokaliteta na području Grada Raba.

Table 1 Summary of chronological features of sites surveyed in the city of Raba.

(za segmente Lokalitet i Nepokretni nalaz), ovom je prilikom nadopunjen segmentom koji se odnosi na registraciju i obradu pokretnih nalaza. Osim navedenog, vođeni su i standardni popisi nalaza, posebnih nalaza i uzoraka.

Svi su lokaliteti detaljno fotografirani, zabilježene su sve zidane strukture, spolije, veće nakupine nalaza, i druge posebnosti. Strukture su također premjerene i georeferencirane (ako je situacija na terenu to dopuštala). Dva su lokaliteta snimljena iz zraka uz pomoć kvadrokoptera. U slučaju lokaliteta unutar same gradske jezgre grada Raba oni su uglavnom pregledani kako bismo dobili uvid u njihovo stanje ili provjerili pojedine navode iz literature, a tek su u pojedinim situacijama podrobnije obrađeni i to kada je riječ o dosad neevidentiranim lokalitetima/pozicijama.

Rezultati terenskog pregleda

Terenskim je pregledom obuhvaćeno 12 lokaliteta, od kojih je 5 novevidentiranih, i 17 pozicija s arheološkim pokazateljima (nalazi, izolirane strukture i sl.) (tab. 1). Prikupljena su 23 nalaza (vrećica s više predmeta), 3 posebna nalaza i 7 uzoraka.

Lokaliteti koji su obuhvaćeni istraživanjem uglavnom pripadaju antičkom, kasnoantičkom, srednjovjekovnom i ranonovovjekovnom razdoblju, dok smo prapovijesne lokalitete koji su poznati iz literature pokušali ubicirati (npr. gradina Silba – Gromače), no bez uspjeha (Batović 1987; Domijan 2007: 19; Rizner 2012: 38).

Kao novevidentirani lokaliteti svakako se ističu LOK 70 (sv. Anastazije – Za Markovićem) na kojem je utvrđena zidna struktura koja je u svom donjem dijelu građena od lomljenaca

Sl. 1 Lokalitet 70, struktura 1 – elevacija zida od lomljenaca vezanih žbukom na kojeg je „dograđen“ suhozid (snimila: A. Konestra).

Fig. 1 Site 70, structure 1 – wall elevation of broken stones and mortar with added drywall (photo by: A. Konestra).

vezanih žbukom (sl. 1), dok se na okolnom području nailazi na mnoštvo ulomaka keramike, građevinske keramike, ali i hidrauličke žbuke i mozaika. Sam smještaj lokaliteta nedaleko od crkve sv. Anastazija/Anastazije (LOK 69) gdje su prije pronađene rimske stele, te pozicija POZ 20, 21 i 22 također s antičkim nalazima, govori u prilog interpretaciji ovog lokaliteta kao većega ruralnog kompleksa.

Većim gospodarsko-rezidencijalnim kompleksima vjerojatno pripadaju i dva lokaliteta identificirana uz samu morsku obalu na području Barbata: LOK 74 – Mirine, i LOK 76 – Valmartina. Na potonjem su, osim evidentiranja zidanih struktura (sl. 2), prikupljeni i nalazi koji upućuju na kasnoantičku dataciju, a nedaleko od ovih lokaliteta, na lokalitetu Pudarica (LOK 77), zamijećeni su i grobovi istovjetne datacije. Na sličan bismo način mogli interpretirati i tragove arhitekture zamijećene istočno od crkveno-samostanskog kompleksa sv. Petra u Supetarskom

Sl. 2 Lokalitet 76 – antički zid na žalu uvala Valmartine (snimila: A. Konestra).

Fig. 2 Site 76 – ancient wall in Valmartina Bay (photo by: A. Konestra).

Broj POZ.	TOPONIM/NAZIV	Nalazi/literatura	Okvirna datacija
20	Zapadno od kuća Godinić/Sv. Anastazije (LOK 69)	N 102	Antika/kasna antika
21	Istočno od kuća Godinić/Sv. Anastazije (LOK 69)	Tijesak	?
22	Istočno od kuća Godinić/Sv. Anastazije (LOK. 79) i zapadno od LOK. 70	N 106, U 8	Antika/kasna antika
23	Područja palače Cassio (Grad Rab)		Antika/kasna antika
24	Fruga 1		
25	Fruga 2	N 107, N 108	Kasna antika i kasnije
26	Fruga 3	N 110	
27	Fruga 4	N 109	Novi vijek?
28	Fruga 5 - "rimska cesta"	U 9	Novi vijek?
29	Gomila podno Crkvince		
30	Cipus u Banjolu		Antika
31	Dorka - spolija		Novi vijek?
32	MUNDANIJE - Koplaca		Antika/kasna antika
33	SV. IVAN – Barbat		Srednji vijek
34	MIKNIĆI – Barbat	N 124	Antika/kasna antika
35	BARBAT – ostaci zida		?
36	KAMPOR – samostan sv. Bernardina – donji vrt i plaža	N 111, N 112	Novi vijek

Tab. 2 Sažeti prikaz kronoloških odrednica reambuliranih pozicija na području Grada Raba.

Table 2 Summary of chronological features of locations surveyed in the city of Rab.

Sl. 3 Lokalitet 71 – obrisi struktura koje se naziru ispod vegetacije (snimila: A. Konestra).

Fig. 3 Site 71 – structural outlines under vegetation (photo by: A. Konestra).

Dragi (LOK 71), koji se uglavnom tek naziru ispod bujnoga vegetacijskog pokrova (sl. 3), a mogla bi biti riječ o ostacima koje spominje B. Nedved (Nedved 1990: 27). Nedaleko od ruševina crkve sv. Marka u Banjolu (LOK 75), unutar manje gromače, uočeni su ostaci zidane strukture te nalazi koji također

Sl. 4 Lokalitet 75 – apsida i sjeverni zid crkve sv. Marka (Banjol) (snimila: A. Konestra).

Fig. 4 Site 75 – apside and northern wall of St. Mark's Church (Banjol) (photo by: A. Konestra).

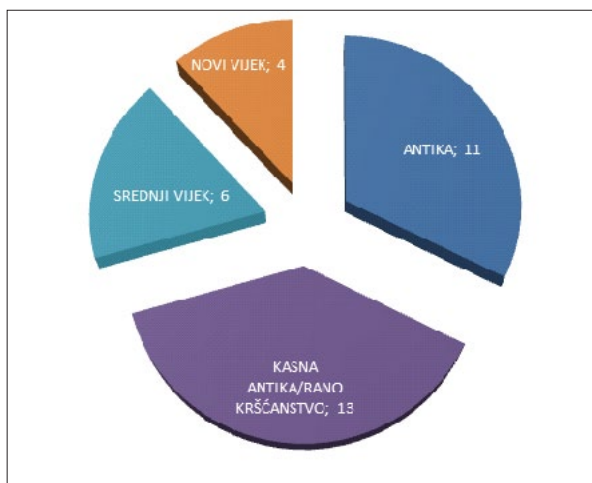
upućuju na antičko/kasnoantičku dataciju. Sličan je situacija i s pozicijom Mundanije – Koplaca (POZ 32) s koje potječe nekoliko ulomaka amfora te joj možda pripada i vrlo destruirana zidana struktura.

Zasigurno kasnoantičkom, no i kasnijem razdoblju, pripadaju ostaci crkve sv. Lovre u Banjolu (LOK 45) koji su poznati iz literature (Budak 2006: 123–124; Rizner 2012: 39), a posebno se ističe i velik broj spolija koje se nalaze u okolnim vrtovima. Unutar starogradske jezgre kasnoj antici pripisujemo POZ 23 – područje palače Cassio, gdje je utvrđeno postojanje zasigurno jednog, a moguće i više sarkofaga, te fragment natpisa.

Kasnijim bismo razdobljima pripisali već spomenuti LOK 75 – sv. Marko, LOK 73 – sv. Barbat, LOK 52 – sv. Danijel, a vjerojatno i LOK 36 – Polačine u Palitu,³ čija je interpretacija, pa tako i kronologija, još uvijek nerazjašnjena.

Ranom novovjekovlju i suvremenom dobu pripada više

3 Lokalitet je istraživao A. Durman te ga interpretirao kao pogon za proizvodnju svile (izlaganje na Znanstvenom skupu Hrvatskoga arheološkog društva 2004. godine).

Sl. 5 Preliminarna kronološka slika rekognosciranih lokaliteta i novoevidentiranih pozicija na području Grada Raba 2014. g. – ubrojene sve registrirane faze (ukupan br. lokaliteta i pozicija: 29, br. višefaznih: 13; nedatiranih: 5).

Fig. 5 Preliminary chronology of surveyed sites and new locations documented in the city of Rab area in 2014 – all stages (total number of sites and locations: 29, multiphased: 13; no dating: 5).

pozicija koje su zabilježene na području Fruge (sjeveroistočno od Supetarske Drage), a pregledane su dijelom zbog provjere toponimije, a dijelom kao provjera informacija dobivenih od strane kazivača.

Tijekom istraživanja pregledan je postav Lapidarija (crkva sv. Kristofora, grad Rab), arheološka zbirka POU-a koja se čuva u Gradskoj knjižnici (nalazi potječu s istraživanja 1970-ih; Dautova Ruševljan 1970), cipus liburnskog tipa koji se čuva u Etnološkoj zbirci u Osnovnoj školi u Barbatu (nekad se nalazio na mulu), te sličan cipus ugrađen u dvorište privatne kuće u Barbatu.

Zaključak

Rezultati druge kampanje istraživanja na projektu *Arheološka topografija otoka Raba* potvrdili su pretpostavke o postojanju većeg broja lokaliteta koji su dosad u literaturi samo naznačeni ili su u potpunosti nepoznati. Osim novih lokaliteta, tijekom reambulacije posjećeni su i ranije evidentirani lokaliteti kako bi se utvrdilo njihovo stanje ili provjerile informacije koje se donose u literaturi.

Posebno se ističe veći broj lokaliteta na kojima su prepoznati ostaci antičke/kasnoantičke arhitekture i uz nju povezani pokretni nalazi, a vjerojatno je riječ o ruralnim gospodarsko-rezidencijalnim kompleksima (vilama). Smješteni na području Supetarske Drage, Mundanija, Banjola i Barbata, ovi lokaliteti daju novi uvid u ruralno naseljavanje otoka u antici, te upotpunjuju sliku koja je dosad bila ograničena na tek nekoliko takvih objekata: na Loparu (Punta Zidine, Podšilo, Mahučina?) te na Kaštelini u Kamporu. Posebno je zanimljivo što se često na istim pozicijama ili u neposrednoj blizini navedenih ruralnih antičkih objekata smještaju sakralni objekti novijeg datuma, samostani, crkvice ili kapele (sv. Anastazije/Anastazija, sv. Marko, vjerojatno sv. Martin u Valmartini, sv. Petar u Supetarskoj Dragi), a moguće je pretpostaviti i neki oblik cestovne infrastrukture koja je mogla povezivati barem one lokalitete smještene na potezu od Supetarske Drage do Banjola, a možda su njezini ostaci i danas prepoznatljivi u prostoru. Osim toga, lokaliteti su u pravilu smješteni uz povoljne prirodne resurse (npr. izvor vode).

Iako će tek naredne kampanje rekognosciranja te podrobna analiza prikupljenih podataka i nalaza omogućiti potpuniju interpretaciju dosad iznesenog, dosadašnji rezultati projekta *Arheološka topografija otoka Raba* daju nam bolji uvid u povijesni pejzaž i prošlost otoka Raba.

Izložba *Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara*

Suradnjom Instituta za arheologiju, Centra za kulturu i Općine Lopar, te brojnih vanjskih suradnika, u travnju 2014. godine postavljena je u prostorima Općine i javnosti predstavljena izložba *Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara* autorica G. Lipovac Vrkljan i A. Konestre (sl. 6).⁴ Na više panoa na kojima su tekstom i fotografijama predstavljena prapovijesna i povijesna razdoblja čiji se nalazi javljaju na Loparu, ali i nalazima iz privatnih zbirki te s arheoloških istraživanja, pokušalo se široj javnosti predstaviti prošlost Lopara i senzibilizirati kako lokalno stanovništvo tako i njihove goste za ovaj aspekt kulturne

Sl. 6 Plakat izložbe „Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara“ (izradio: E. Matahlija).

Fig. 6 Exhibition poster „Archaeological topography: a journey through the history of Lopar“ (made by: E. Matahlija).

Sl. 7 S otvorenja izložbe „Arheološka topografija: putovanje kroz prošlost Lopara“ (snimila: A. Ivanković).

Fig. 7 Opening of the exhibition „Archaeological topography: a journey through the history of Lopar“ (photo by: A. Ivanković).

4 Izložbu su posudbama potpomogli Gradski muzej Senj i Muzej grada Crkvenice, dok je Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja u Rijeci omogućio fotografiranje dijela građe, a dr. sc. M. Ilkić sa Sveučilišta u Zadru obradio je numizmatičku građu. A. Ivanković i R. Pećarina pomogle su u postavljanju izložbe.

baštine (sl. 7). Na otvorenju izložbe prisutnima je predstavljen GIS sustav osmišljen u sklopu projekta *Arheološka topografija otoka Raba* predavanjima N. Šegvić i G. Frangeša, dok su *libum* i rimsko vino prema recepturi dr. sc. I. Ožanić Roguljić obogatili samu svečanost otvorenja. Kazivačima, lokalnim kolekcionarima i svima koji su svojim znanjem i vremenom pomogli dosadašnja istraživanja i postavljanje izložbe uručena su priznanja. Izložba je ostala otvorena do srpnja 2014. godine, a pratio ju je letak s tekstom i fotografijama.

Literatura

- Batović, Š. 1987, Prapovijesni ostaci na otoku Rabu, *Rapski zbornik*, Vol. I, 147–170.
- Budak, N. 2006, Urban development of Rab - a hypothesis, *Hortus Artium Medievalium*, Vol. 12, 123–135.
- Dautova Ruševljan, V. 1970, Tipologija kvarnerskih amfora, *Diadora*, Vol. 5, 161–170.
- Domijan, M. 2007, *Rab – grad umjetnosti*, Barbat, Zagreb.
- Lipovac Vrkljan, G., Šiljeg, B., Ožanić Roguljić, I., Konestra, A., Kostešić, I., Šegvić, N. 2014, Projekt Arheološka topografija otoka Raba: rezultati terenskog pregleda poluotoka Lopara u 2013. godini / The "Archaeological Topography of the Island of Rab" Project: the results of the 2013 field survey of the Lopar Peninsula, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. X, 202–208.
- Nedved, B. 1990, *Felix Arba. Pregled povijesti i spomenika otoka Raba u rano rimsko doba*, Rab.
- Rizner, M. 2012, Arheološka topografija otoka Raba, *Rapski zbornik*, Vol. II, 37–42.

Summary

In October 2014, field surveys were conducted in the city of Rab area (Island of Rab, Croatia) on several sites and locations that had not been previously documented in literature. Several known sites were also surveyed, especially in the town centre to gain insight into the current state. The research is part of the Archaeological Topography of the Island of Rab project, executed by the Institute of Archaeology and the Conservation Department in Rijeka, financed by the Ministry of Culture and City of Rab.

All sites and locations with finds *in situ* were documented and referenced by GPS devices, and all data was registered in GIS system. The second phase of the database was also launched in 2014, which will, along with the spatial data, comprise a system for future analysis and presentations of collected data.

Research results suggest several sites with walled structures and mobile finds that were previously unknown. For one of these sites (e.g. Za markovićem, Mirine, Valmartina, and also Mundanije-Koplaca) we can assume rural-economic features and date it back to the Antiquity/Late Antiquity. Interestingly, the sites in question can be found both on the island coast (Barbat), as well as inland (Mundanijsko polje), on favourable natural terrain with possible road infrastructure. For later periods, there are several smaller church sites that sometimes appear either on or immediately next to the ancient sites.

Thanks to the Culture Centre and Municipality of Lopar, Institute of Archaeology and associates, exhibition *Archaeological topography: a journey through the history of Lopar* was opened in April 2014 to present the current finds regarding the archaeological heritage of the Lopar peninsula and to raise public awareness of this segment of cultural richness in Lopar.